

JAUNAIS CĒL'S

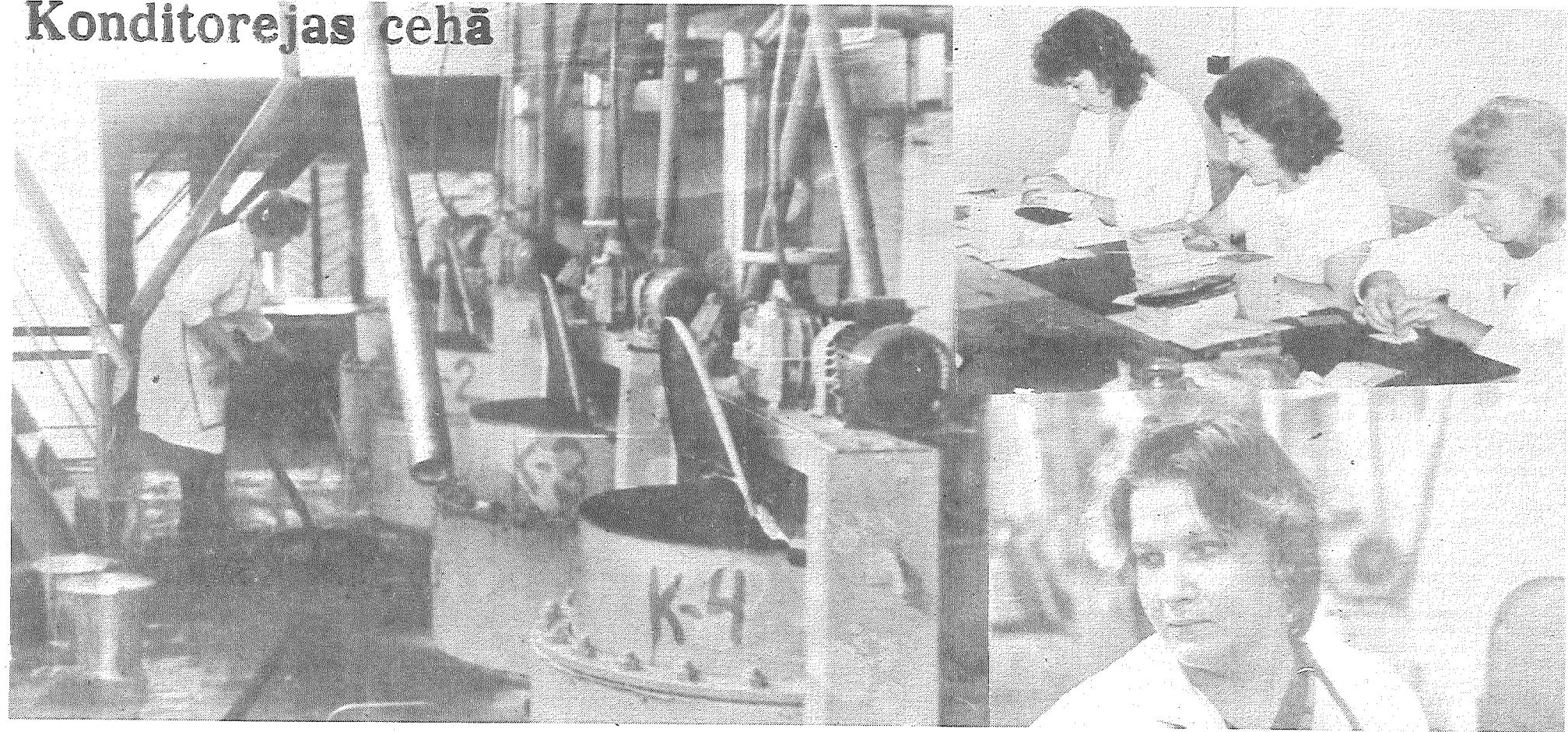
Agrofirmas «Sorkonais Oktobris» laikrokssts:

VIENOTI LATVIJAI!

Cena 5 kap.

Konditorejas cehā

PANORAMA

Zirgi pelna valūta

Uz Riebiņu zirgaudzētavu brauc pircēji vai no visas Padomju Savienības. Piemēram, pagājušajā mēnēst pārstāvjiem no Kijevas pārdoti pieci zirgi kopsumā par 65 tūkstošiem rubļu. Jau rakstījām, ka republikas zirkopības vadošie speciālisti uzskata: mūsu agrofirmā ir labākais Latvijas šķirnes vairākā kēvju materiāls. Aziņu atjaunošanai šogad pār bargu naudu Rietumvācijā iegādāts loti nepieciešamais Oldenburgas šķirnes ēzelis Ruf's ar izciliem ciltsrakstiem. Šobrīd no 173 kolhoza zirgu lielā ganāmpulkā 151 kotejas kā labi šķirnes pārstāvji. Tieši pie mums pēdējos gados izaudzēti Latvijas šķirnes zirgu čempioni.

Mūsu zirkopības speciālisti patiesām nopietni domā par šķirnes izkopšanu. Tāpēc nav brūnumis, ka tagad ag-

rofirmā jau sāk ierasties pircēji arī no Rietumiem. Kāds dānu komersants noskatījis desmit Riebiņu šķirnes ēzelus, taču sola par tiem summu, kas saimnieku neapmierina.

— Par tādu naudu mēs savus zirgus pārdot nevaram; — stingri pastāv zirkopības nozares vadītājs un entuziasts, I rāzošanas iecirkņa priekšnieks Voldemārs Adamovičs.

Jā, jebkuru, kaut niecīgu, valūtas summu vairs nevar uzskatīt par sasniegumu, jo nu riebiniekiem ir zirgu pieprasījuma izvēle arī no ārzemēm. Jau informējām, ka šovasar agrofirmā bija ieraudžies ASV zirkopības biznesa pārstāvji Zigimunds Edwarda Imbeirovs un Kristians Kotons. Viņi iemaksāja par diviem mūsu ēzeljiem 3,5 tūkstošus dolāru. Pēc zirgu tālākā pārdošanas Rietumu puslodē iegūtā peļņa tiks daļita uz pusēm ar agrofirmu.

— Ar šo firmu mēs labprāt sadarbosimies, — Voldemārs Adamovičs stāsta. — Amerikāni aicina mūsu zirkopības speciālistu aizbraukt apgūt viņu zirgaudzēšanas pierdzi, lai Latvijas kumeļi pilnīgāk atbilstu aizsākotajiem standartiem.

Kad pirms vairākiem gadiem kopsaimniecībā «Krasnij Oktjabr» atveda pirmo ārzemēs iepirkto melnrābogovju partiju, reta no tām varēja lepoties ar 6000 kg piena izslaukumu gadā. Un iji tad tas likās tāls rekords.

Tagad šo pirmo govju pēcnācējās «sturmē» daudz augstākas virsotnes. Augstražīgākā gadsimta vāle slaučējas Mārijas Lazarevas grupā pagājušajā gadā deva 11 792 kilogramus piena. Tuvu 11 tūkstošu robežai ir arī Anastasijs Juganova mīlules Rina un Raifa. Liefermā «Progress», kur strādā šīs mehanizētās slaušanas meistares, pavism ir 19 govus, no kuriem iegūst vairāk nekā 8 tūkstošus kilogramu piena gadā. Bet republikas šķirnes lopu audzētavu produktivitātēm govslopiem paredzēto, pēc Holandes tehnoloģijas gatavoto spēkbarību, agrofirmā pavism noplēnujus jau 200 raibajās — apmēram septītā daļa no ganāmpulka.

Augstie izslaukumi ir pārdomāta un plānei idīga ciltdarba rezultāts. Mūsu lasītāji atceras, ka agrofirmas galvenā zootehnīķe Jelena Korotkova pirms pāris gadiem laukaimniecības zinātnu kandidātes grādu ieguvā, aizstāvot disertāciju «Melnraibas

lopupi šķirņu ģenealogiskā analīze». Tās izstrādāšanā guztas atzinās tagad noder praktē. Istenībā Ķena ikdienā turpina iestātos zinātniskos pētījumus. Ja izdosies sasniegt mērķi — pacelt vidējo izslaukumu saimniecībā vismaz līdz 10 kilogramiem piena, vai tas mūsu apstākļos nebūs zinātnu doktorā grādam atbilstošs darba rezultāts?

Agrofirmas šķirnes liellopu — gan melnrāibos, gan Latvijas brūnos — pagaidām gan pārdod vēl tikai Padomju Savienībā. Toties šogad realizēti jau 211 šķirnes dzīvnieki — 80 lielie un 42 mēnesi veci melnrāibas šķirnes bullīši un 89 Latvijas brūnās telites.

Šķirnes lopu selekcijas

darba atvieglošanai agrofirmā tiks izstrādāta programma

elektroniskajam skaitļotājam.

Laikraksta 2. lappusē šodien varat lasīt Jelenas Korotkova pirms pāris gadiem laukaimniecības zinātnu kandidātes grādu ieguvā, aizstāvot disertāciju «Melnraibas

Konfekšu masas vāršanas cehā, galavās produkcijas ietinējas Tatjana Kovalenkova, Inna Matvejeva un Māriete Valaine, masas vārtītāja Ludmila Fiordova

Rekordistes

Jaunais iecirkņa inspektors

Pēdējā Riebiņu pagasta padomes sesijā deputāti, apspriežot pagasta iekšējās kārtības noteikumus, loti dedzīgi iestājās par to, lai Riebiņos strādātu milicis, kas dzīvo tieši ciematā. Kopsaimniecības vadība atbalstīja šo domu, un iecirkņa inspektora gāmenei tika rezervēts ērīši, labiekārtots dzīvoklis. Līdzīnējais iecirkņa inspektors navēlējās pārcelties uz Riebiņiem, tāpēc bija jāmeklē citā kandidātura.

Tagad mūsu lasītājiem varam pārvestīt, ka pagastā ir jauns milicijas iecirkņa inspektors. Tas ir Vitālijs Belogrīvs, kas pārnācis dzīvot un strādāt pie mums no Rēzeknes rajona kopā ar gāmeni. Feldšeru punktā par medicīnas māsu strādās viņa dzīvesbiedre.

Vitālijs pirms darba milicijā dienēja Vācijā, pirms nepilniem diviem gadiem armiju atstājis ar praporšķika pakāpi. Tagad galavās gādāt par kārtības un likumības ievērošanu Riebiņu pagastā,

bet brīvajā laikā aktīvi atbalstīt agrofirmas fizikultūras kolektīva pasākumus, jo vienmēr bijis draugs ar sportu.

Jaunā iecirkņa inspektora pieņēšanas dienas būs pirmdienu un ceturtdienas kabinetā, kas atrodas agrofirmas administratīvās ēkās pirmajā stāvā, pretī kasei. Pa vakariem Vitālijs Belogrīvs ieraidīsies uz kinoseansiem, diskotēkām un cītiem sarīkojumiem, sekos, lai skolu audzēknī un cīti jaunieši netraucētu iedzīvotāju naktēm, stāsies pretī cītiem sabiedriskās kārtības pārkāpumiem. Viņa uzmanības lokā būs arī tā dēvētās nelabvēlīgās gāmēnes un cīti sa biedrības «Rūpju bērni». Sa-vā darbā viņš grib būt vienlaikus cilvēcisks un stingrs. Labs princips, jānovēl, lai Vitālijam izdodās to tāstot.

Arī pagasta kārtības sāgšanas grupa un jaundibinām īpašā brīvpārīgo sargu vienība sadarbosis ar jauno iecirkņa inspektoru.

**Ā.JŪRDĀS
Jākuba dīna
KAS REIGĒJA, KAS SKANĒJA
MYUSU TĀVA TEIRUMĀ.
JĀONEITS TRYNA IZKAPTEITI,
SLAIKUS RUDZUS NŪGRĪZDAMS.**

**JĀKUBS JAUKI AIZDĪDŌJA,
RUDZU SKAUDZI SAKRAUDAMS,
ANNA PYNA VAINLICĒNU
RUDZU VĒRPU, RUDZU PUČU.**

**ŠURUDIN SLAIKI RUDZI,
LABI MĪZI PARUGUŠI;
ŠURUDIN KŌZAS DZERSIM,
TREIS DINĒNAS LEIGDDAMI.**

**JĀKUBS, ANNU MĪLĀDAMS,
RUDZU LAUKU APSTAIGĀJOJA;
ANNA, ZEPI MĪLĀDAMA,
PUŠKUS SPRAUDE, CYNDUS**

ODA

**PIN, ANNENA, KAM PEJĀMA,
NŪPIN KRŪNI SAIMINĀKAM.
NŪPIN KRŪNI SAIMINECĪAI,
PUŠKOJ ZEPAM CAPUREITI.**

PAR AUTORU: Z. LOPPĀSE

Attēlā: veikala darbinieces Valentina Groza un Svetlana Brokovska.

Par spīti grūtībām

Nesen no kāda republikas žurnālista mutes dzirdējuši: kolhozos un padomju saimniecībās ar vieglu roku ieņem zemē nepopļautu labību, nenoplūktus linus un neviens tur sīrs nesāpēt par tādu nesaimnieciskumu. Kategoriski iebildu pret šādu kopsaimnieku attieksmes vētējumu. Man acu priekšā ir agrofirma «Sarkanais Oktobris», un es zinu — cilvēki te cēsas neizlaist postā savu zemē ieguldīto darbu un materiālās vērtības. Vai tad rāžas zudumi šogad nepiemērķēti arī jaunos zemniekus? Atcerēsimies, ka nebeidzamo liefauvā dēļ pat republikas valdības līmenī tika celta traucksme par bēdīgo stāvokli Latgales laukos.

Pirms sārunas ar sākumā pieminēto žurnālistu jau biju lūgusi nelielu interviju no agrofirmas ģenerāldirektora vietnieces — galvenās agronomes SOFIJAS VJAKSES, tāpēc zināju viņas raizes par to, ka rajona rāžas novākšanas pārskatos «Sarkanā Oktobra» aizlītē arī neparādījās godpilnība 100 procenti. Intervēt Sofiju Vjaksi pēc padarīta darba cēlieniem — pavasara sējas un rāžas novākšanas — mūsu laikrakstā kļuvis par tradīciju, tāpēc līstījā arī būs ievērojuši, ka galvenā agronomie par kolektīvu darbu spriež visai pašķritiski. Viņa nemēdz tīksmītības par panākumiem — līdzsīnējā izaudzētā rāža, kas pārsvārā parasti ir krietni augstāka nekā vidēji rājotā, viņai šķiet tikai pietīcīgs solis uz robežlinijām, kurās

varētu sasniegt, ja teicamas zemkopības kultūras noteikumus izpildītu visos sīkumos. Un katrs šāds padarītā kopīvilkums agronomei ir padomdevējs nākamo gadu soliem. Leika gaitā darbam atdots spēkus atsver iegūtā pieredze, tāpēc cilvēks, kas strādā domādams, nes daudz labuma kopējai lietai visu savu darba mūžu.

Tādāc piedāvājam jums sarunu ar Sofiju Vjaksi. (Aitālā viņa redzama etnogrāfiskā ansambla «Jumaleņa» dziedātājas funtas fērpā, savā uzticamajā un nenogurdināmājā «Nīvā», šoreiz braucot nevis, teiksim, uz biešu lauku, bet gan uz svinīgu un dziesmotu mirkli pie komponista Jāņa Ivanova pīremīnas akmens).

— Pēc Jūsu atgriešanās no XX Dziesmu svētkiem novēlējām, lai darbs, ko ieguldīt kopsaimniecības druvās, nestu tikpat lielu gandarijumu, kā Dziesmu svētku sapringtās, tomēr gaisīs dienas. Kā tad ir ar to gandarijumu?

— Šogad par gandarijumu ir sevišķi grūti runāt. Mums palika novākti 19 hektāri graudaugu. Protams, ja būtu dzinušies tikai pēc tiem 100 procentiem, tad jau varēja iebraukt arī šajos laukos. Taču tad kombaina kāpurķēdes būtu neglābjami sabojājušas ābolīnu pasēju šajos tīrumos. Izvēlējāmies labāk aizstāt labību novāktu. Nesējām izglābt arī visu linu rāzu. Zaudējām apmēram četrus tūkstošus tonnu skābbarības, ko citus gados ieguvām no atālu zāles. Laika apstākļi nelutēja. Bet arī mūsu klūda bija

tā, ka pārāk vēlu sākām apriņķot kombainus ar kāpurķēdēm, laudami lietum vēl vai rāzētājāmies labāk aizstāt labību novāktu. Nesējām izglābt arī visu linu rāzu. Zaudējām apmēram četrus tūkstošus tonnu skābbarības, ko citus gados ieguvām no atālu zāles. Laika apstākļi nelutēja. Bet arī mūsu klūda bija

kad nevar iesēt par agru. Vai agrā sēja ataisnojās?

— Spriediet paši: ar visiem jau pieminētajiem nelaimīgajiem 19 hektāriem, kas arī ietilpst kopējā graudaugu plātbā, vidējā rāzība mums ir 42,1 centners graudu no hektāra. Vislabāk augušas auzas

— 47 centneri, mieži — 44 centneri.

— Toreiz Jūs stāstījāt arī par to, ka šogad audzēsies vairāk lopbarības kultūru, lai kaut daļēji kompensētu kombinētās lopbarības trūkumu. Kā rudens ataisnojis Jūsu cerības šajā ziņā?

— Šogad iepriecināja rapsis, kas sevišķi labi sēklas laukos bija padievis pirmajā rāzības iecirknī. Vidējā rāza — 42,7 centneri no hektāra. Rapsis deva vidēji 237 centnerus zālās masas no hektāra. Ja vēl pieskaitām to, ka lopbarībā izmantojam arī rapsa miltus, ka iegūstam agru zaļbarību, bet biešu dravas tuvumā — vērfigu medusaugu, tad jāsecina, ka rapsis pelnījis, lai to audzējam arī turpmāk. It īpaši šķirni «Rusum», kas nesatūr mājdzīvnieku organismam nelabvēlīgas vielas.

— Pupas bija iesētas 57 hektāros un arī ataisnoja mūsu cerības, jo no katra hektāra novācām 290 centnerus olbaltumvielām bagātās zālās masas. Nākamgad sēsim tik, cik būs pašu izaudzētās sēklas, iznāks apmēram tāda pati plātbā. Zirņus novācām 41 centneru no katra hektāra, arī būs sēklai, bet vīkus gan nedabūjām — izmantojām tikai zaļbarībai. Tagad sēkla būs ļoti dārga, tāpēc nopietni jādomā, kā to izaudzēt pašiem, protams, regulāri atjaunojot.

— Un kā veicās eksperimentā ar ātraudzīgās kukurūzas šķirnēm, kas izaudzētas Ungārijā?

— Šo kukurūzu sējām plātrindās, tomēr arī tas izrādījās par biežu, lai izveidotos labas vālītes. Nākamgad visu ziemājēm paredzētās plātbās. Toties rudens aršanu mums izdevās paveikt. Nākamā gada pavasarā būs vēl sapringtāks nekā iepriekšējē. Ei nu sazini, kādus pārsteigumus vēl gatavo dabā... Taču ceram, ka pie tiekamais tehniskais nodrošinājums, zinātnes atzinu izmantošana neļaus mums galīgi krist kaunā. Kolektīvajai liel-saimniecībai tomēr arī savas neapstrīdamas pārķērības salīdzinājumā ar pagādām vēl slīkti organizēto privāto saimniecību sektor kur neracionālāk izmanto lai-saimniecības mašīnas un agro-nomijas zinātnes pamatlīdzības.

Intervēja L. LAUCE

Lopu ziemēšana nebūs viegla

Priekšā stāvošais lopus ziemēšanas periods lopkopējiem nesola vieglas dienas. Aizvadītā aukstajā un lietainajā vasarā un rudenī ievērojami mazāk nekā iepriekšējā gadā sagatavots zāles lopbarības, cik varēja apēst, lopkopēji tikai sekōja, lai barība ne-

aiziet kūtsmēšlos. Bet šogad govīm savu apetīti nākēs ierobežot.

Ražošanas iecirkņu priekšniecei devuši rīkojumu uz ierīmētām lopbarību piegādāt stingrā saskārē ar apstiprinātām barības devām. Un tās ir šādas: 18 kilogrami skābbarības vienai slaucamajai govi, 15 kilogrami telītei, kas vecāka par gadu, 10 — telītem no 6 līdz 12 mēnešu vecumam. Labāko barību, neapšaubāmi, racionālāk ir izēdināt telītem un govīm, bet to, kas ir mazāk kvalitatīva, — buļļiem. Bullēni līdz 12 mēnešu vecumam saņem 10 kilogramu skābbarības, nobarojamie buļļi — 20 kilogramus. Ar sienu barosim tikai slaucamās govi, teles un zirgus.

Sareķinot sagatavotās lopbarības bilanci šīm ziemēšanas periodam, secinājām, ka mums būs grūti izturēt visu saimniecību esošo liellopu ganām-

pulku. Izanalizējuši izveidojusos situāciju, bijām spiesti konstatēt, ka lopu skaitu nākēs samazināt. Sobiņā apstājāmies pie saimniecībai pārslaik optimālāk daudzuma — 1300 govi.

Slaucamo govju ganāmpulka samazināšanu šī gada atlikušajā pusotrā mēnesī veiksim, galvenokārt, uz brūnās šķirnes lopu rēķina. Tā rīkosis, pīrmārt, kopt, bet atdevi var gaidīt tikai pēc diviem — divarpus gadiem. Daudz ekonomiskāk būtu pagarināt slaucamo govju ganāmpulka izmantošanas laiku, tad mēs varētu atlauties audzēt teles mazākā skaitā. Lai stimulētu govju saglabāšanu, gada beigās slaucējām paredzētas prēmijas tieši šādā plāksnē. Par katru grupā esošo veselo ceturtās laktācijas govi piemaks — 6 rubļi, par pīktās — 10 rubļi, par sešās — 15, par septītās — 20 rubļi, par astotās laktācijas pilnībā pāriet tikai uz vienas — melnrībās, šķirnes turēšanu saimniecībā.

Jāatzīst, ka līdz šim mēs visai neracionāli izmantojām gadam no valsts

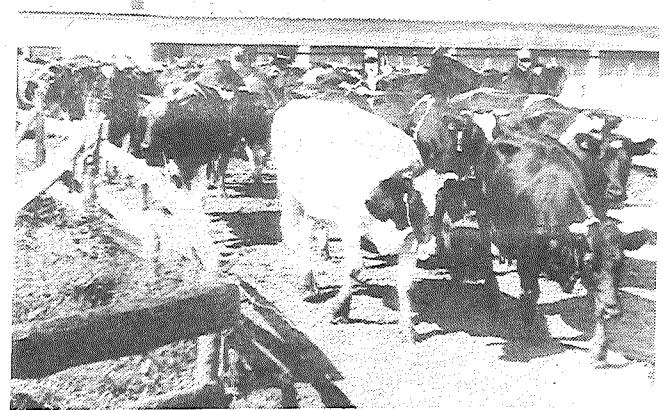
esošo lopu skaitu. Spriediet paši: 1990. gada 1. novembrī uz 1480 govīm mums bija 800 teles, kas vecākas par gadu. Visas šīs felītes tācu vajag ēdināt, kopt, bet atdevi var gaidīt tikai pēc diviem — divarpus gadiem. Daudz ekonomiskāk būtu pagarināt slaucamo govju ganāmpulka izmantošanas laiku, tad mēs varētu atlauties audzēt teles mazākā skaitā. Lai stimulētu govju saglabāšanu, gada beigās slaucējām paredzētas prēmijas tieši šādā plāksnē. Par katru grupā esošo veselo ceturtās laktācijas govi piemaks — 6 rubļi, par pīktās — 10 rubļi, par sešās — 15, par septītās — 20 rubļi, par astotās laktācijas pilnībā pāriet tikai uz vienas — melnrībās, šķirnes turēšanu saimniecībā.

Pašlaik ļoti nenoteikta situācija izveidojusies ar spēkbarību. Kombinētā lopbarība nākamajām gādām no valsts

fondiem netiks iedalīta, bet pašu iekulto graudu tik tikko pietiks, lai ar visprietīcīgākām barības devām uzfūrētu cūkkopības kompleksu. Bet ir tācū vēl arī gan telini, gan govis. Tāpēc spēkbarības izmantošana tiks stingri kontrollēta. Sakārā ar spēkbarības ierobežoto daudzumu nākēs samazināt arī cūku skaitu.

Tādējādi ir acīmredzams, ka ziemēšana šogad patiesām nebūs viegla. Tomēr, par spīti visām grūtībām, nepieciešams saglabāt ganāmpulku labākos dzīvniekus, kuri parasti īpaši jūtīgi reagē uz nelabvēlīgiem apstākļiem. Jo mums kopsaimniecībā vēl jāstrādā ne vienu vienī gadu, un galvenais lopkopēju uzdevums ir nosargāt mūsu labāko ganāmpulku.

Jeļena Korotkova, agrofirma galvenā zootehnīce.

LZP II kongress

27. un 28. oktobrī Lielupē, Zinību namā, notika LZP 2. kongress. Tajā piedalījās 114 deputāti, kā arī Latvijas Zalo partijas atbalstītāji, viesi, korespondenti.

Kongress apspreida LZP ekopolitiskās stratēģijas projektu. Tā galvenā doma bija, ka LZP nav pienēmama pēdējā laikā vērojamā tendence no ekonomiskās krizes izķepuroties uz ekoloģijas rēķina.

Informāciju par LZP deputātu darbu Latvijas Republikas Augstākajā Padomē (7 deputāti) sniedza LZP biedre deputāte Ilma Briņķe. Viņa minēja, ka topo likuma projekts par vides aizsardzības

komitejas darbību, par ekoloģisko eksperimenti, nolikums par vides aizsardzības valsts ekoloģisko inspekciju (Jūrmalā jau darbojas tā sauktā zāļa policija) u.c. Ir uzņemti sakari ar citu Eiropas valstu ZP parlamentāriem (pāvism pasaulē zāļie darbojas 17 valstu parlamentos, kaut arī zalo kustībai ir ne pilni divdesmit gadi).

Par ekoloģisko izglītību, sākot jau no bērnudārza, runāja ZP biedre, Augstākās Padomes deputāte Skaidrīte Albertīna. Vides aizsardzības komiteja darbiniekus, sākot jau ar vietējo padomju līmeniem, apmāca Latvijas Tehniskās universitātes pēcdiplō-

ma apmācības katedrā Rīgā, Krāmu ielā 2, telefons 203345, vadītāja — docente Valtere (var zvanīt arī uz Augstākā Padomi pa tālrūniem 323916 vai 323816).

Kongresa delegātus sveica LTF priekšsēdeitājs R. Ražuks. Latvijas Liberālās partijas, Pilsonu komitejas, Zemnieku savienības, Latvijas Sieviešu līgās pārstāvji. Sieviešu līga atzīmēja, ka šā gada devīnos mēnešos no padomju armijas jau atvesti 15 cilvēki zārkā.

Diemžel, kongresā nebija neviens pārstāvja no LKP un LDDP. Acīmredzot, šīs partijas negrib ar mums sadarbīties. Viens no runātājiem tā arī teica, ka totalitārais režīms necieš nekādu zalo kustību.

Gandrīz visi runātāji dabas aizsardzības jautājumus saistīja ar privatizācijas nepieciešamību, tas ir, saimnieka statītu visās tautsaimniecības jomās.

Atgādināšu, ka Latvijas Zalo partija iestājas par:

— politisko iekārtu, kas balstās uz parlamentāru demokrātiju un sociālā taisnīguma principiem;

— ekonomiku, kas, savukārt, balstās uz ekoloģiski saprātīgu, apkārtējai videi nekaitīgu rāzošanu, dabas un enerģijas resursu maksimālu tau-pīšanu;

— lauksaimniecību, kas balstās uz zemes kopēju, nevis agrorūpnieku, tradīciju;

— kultūrvides un Latvijas raksturīgās ainavas aizsardzību pret lauku lielindustrializāciju;

— izglītības sistēmu, kas

māmiņu šodieni nav veselas;

ka 30 procenti skolas vecumā bērnu praktiski nav spējīgi apgūt elementāru pamatskolas kursu, ka aizvien pieauga ie-dzīmā kropļība un smagu slimību skaits, tas viss ir cieši saistīts ar vides vispārejo pēsērītību.

Vai mēs esam vājaki, slinkāki vai baltīgāki kā, pie-mēram, ogrēnieši, valmierieši vai liepānieki, kur jau darbojas savas ZP nodalas ar 20 un vairāk pārlijas biedriem. Sīkāku infomāciju var saņemt: pasta indekss 228485 Kapiņi, Krāslavas rajona Priežmalē, Padomu ielā 5-5, tālrūnis 57253, J. Šuplinskis, vai 226014 Rīgā, Mēža prospektā 1, tālrūnis 518409.

Jānis ŠUPLINSKIS, LZP II kongresa delegāts

«JAUNAIS CĒLŠ»

1990. gada 24. novembris

Lobreit Latgolā

№ 17

NŪVODA LITERATU APVĪNEIBA

№ 17

Dzīsmiņika upers

ANDRYVAM JURDZAM — 145

Lai cytīm nastu gora gaismu, Latgolas zemnīks zaudēja sovu ocu gaismu. Tys beja Andryvs Jūrdzs.

A. Jūrdzs dzimis 1845. goda 30. novembrī, pašmēceibas ceļā īsamocēja laseit latvišu, krūvu un pūju volūdōs, sovas dzejas sūtēja G. Manteifela kalendārim. Drukas aizlīguma laikā pats ar Tspīdburtīm rakstēja grōmotas, kuras pēc tīšanas laida fātā. Pavysam tāidā kōrtā uzrakstējis ap 20 šaidū grōmotu ar 20000 lopaspusem,

Andryvs Jūrdzs

MATEISA DRAŠA DZĪSME

Jau, brōli, it vasareņa;
Gona polu, gona yudiņa.
Gona sniga, gona leita,
Nagulit jau ilgi reitā.

Joīt nakti uz pīguli;
Ganeit lūpus dzen, naguli.
Orkls un eceša gaida,
Grōbeklis, prāca vysaida.

Es' vasala, grōmateņa,
Un tu, mīleiga spalvena!
Reši rūkā jūs tureišu,
Bef kojš dzies viņ napameshu!

Vosoru grytu pōrdzeišu;
Tāvu, möti vys klauseišu,
A pēc, kod jau etīs zīma,
Afsasaukušu tovā cīmā.

keras sovā laikā profesors Strods beja savocis Latgolas muzejā. Ap 1925. godu šīmā krōtuvē uzacēle ugunsgrāks un A. Jūrdža monofums sadaga.

Rakstnīks nūmyra lelā vacumā — 1925. goda 22. aprēlī un pilneigi okls, redzi beja zaudējis, raksteidams pi skolu gaismas.

Attālā: «Zīdūna» krōtuvē gromotu dala, kurā atsāroda ari Andryva Jūrdža ar ruku raksteitos grōmotas.

Lauku sīvīte

Par tū, ka «Jaunais Celš» tik daudz ir rakstējis par myusu nūvoda kulturas un vēstures lelū un tik mož pazeistamū montōjumu, kūpā ar cytīm asom pateiceigi dekšārtei Janīnai Zeimulei (attālā). Nāsep̄ jei nūsvinēja sešu dasmyū godu jubileju, bet, kai jau lauku cylvāks, ir stypra un energiska. Jei strōdōjuse vysaidus dorbus — slaukuse kolhoza gūves un bejuse laukkūpēja, bejuse

dorznīceibā, skaitējusēs ari par kolpōtōju. Nikaida dorba nāsabeist. Bet breivajā laikā jei vīnmār radzama ar grōmotu, laikrostu voi žurnalu rūkōs. Šū tīpašību zyna radinīki un kai cīmākukuli jei sanam tīpīstu vōrdū.

Daudz šādu dōvonus sanimts nu mōseicom Paulinas Zalānes-Volānes ASV un Veronikas Šternb. ergas Vōcījā, ar vysu, kas šajūs sūtējumūs bejis interesants, jei tīpazeistīnojuse ari myusu laikrostu, bet redakcija, sovukorti, laiduse tōlok fātā. Myusu čāklajai atbāstītai seviški pateiceigi par Latgolas kātolu bazneicu eisūs aprobstu seriju, un vairōkom cytīm publikācijom par tīceibas jaufōjumim. Lels par tū pāldis Jūsim, Janīna, un pīmynētājom mōseicom!

Vuicatēs un jus laimeigi —
Lūsteigi, na nūskumeigi,
Es, kod vineit viņ varēšu,
Koč svātīnom apraudzeišu.

Esit vasali, brōlāni,
Vuicatēs, tys navā blēni!
Par gudru vīnu cylvāku
Najem i desmit duraku.

«Zīdūni» 1922. godā 5. un 6. numurūs nūdrukoti Andryva Jūrdža dzējūli: «Bōrineite», «Laksteigolā», «Atraits», «Pasaulā pamešana», losomajā grōmotā «Dzīmīne» I un II daļōs — «Bīte», «Zīdu vasareņa», žurnāla «Straume» 1933. goda 6. numurā — «Jākuba dīnā».

Vēdzele

Senejūs laikūs Pyldys azarūs dzīvīvojušys vysvysaidys zīvis. Tikai vēdzelis viņ naasut bejis... Šei teika pastuostēs jiūsim, kai vēdzele cālusēs.

Kaidu reizi Valnam nabejis kuo darēt i jis nazynuojis, kur liktis aiz garlaicēibā. Dauziejūs pa mežim, pa pūrim, cikom izāzuōvīs Pyldys azarā. Zīvis pajukušys uz vysom puseml Tū radzūt, Valnam padūms rūkā: vāgoj zīvis taisēt... Cytāžok — Dīvam zīvu uima, a šam nīvīns. Labi, dūmots — dariēts! Izkuōpis Ņukšu krostā, Valns pagruobujos muola i suōcis lepēt. Lepiejis, lepiejis, cikom zīvs gotova gon! — Mālnu mugoru i raibu vādaru, strupa i raksna, opolu gōlvu i plotu muti, — nu eistyna

Valnaška... Tok lobs darbenš, kas padariēts. Juopyuš viņ dzīveiba tīskā! Valns pīys ari, tok zīvs kai nakust tai nakust... Kū meisteram darēt? Juoit pi Dīva piēc padūma: — Soki, bruol, kai munai zīvēnai dzīveibū tīpust? — Pasoki tai: Kap tu vysod mani giustītu! Nu suōc... Dīvs atbīdījies.

Labi! Niu Valnam gudreiba rūkā, i jis pytis otkon. Tok pyrmuōk, viljīnīks taids, sacejis: Kap tu vysod Dīvu giustītu! — A zīvs nakustiejuse vys... Valns sazāsirdējis ja pīveikstījies, kap zīvs nadzīderietu, tai: Kap tu vysod mani giustītu! Nu suōc... Zīvs tīulen trykūs i, kū dūmoj, kryfuse Valnam cakulā... Šys izabluōvīs: Vē, vē! — i dzelmi tīskā, kai nūgrīmis kai akmīns.

Nu tuo laika Valna zīvei vuords — vēdzele. Jei sliēpās pīkrastiis dyūn i sorgoj, kod Valns otkon pazaruodēs: — lai otkon krystu jam motūs.

Zugure

Kod Dīvs beja radiejis pasaulli, janā gribējās sovu dorbu nūvierēt. Apsavieris zemi i dābasus, apsavieris jīru, jis atroda, ka dažus zīvētus gon vajaguōtu iznycynuōt... Labi. Salasiejs šķierzlotus, vārdīvis i ciušķis lelā bučā, Dīvs pāsauce meitu i lyka nest uz jīru sleicynuōtu; vēl pīsaciecams, kap jei bučā nazavārtu... Labi. Meita aīnasusē bucu pi jīrys i taisiezūs gryūst iūdinī. Tok jū sajāmuse tāida ziņkuoreiba, ka nazyna, kur liktīs... Vāgoj i vāgoj pazavērt, kas tīmā bučā eistīn irā.

Jei pacēluse bucys vuōku, verās — tovā breinumu — tīnuōk pīlys ar kustūni! A kam fei juosleicyno?... Cikom meita pruojuja, tīkom zīvētī nu bucys uorā! Meita čer vīnu, čer ūtru... Tok cikom sagū vīnu, desmit izlein uorā. Tai paspruka vysi i buca palāka tūksa. Kū niula?

Guoja meita Dīvam žāluōtūs. A Dīvs sabuore jū, puorierte par lelu putnu i lyka salasēt izbāgušū kustūni.

Tai zugure pā ūlī dīneipai brodoj pa pūrim, slapnōm plōvom fuorpus i vārdīvis lasīdēma...

Tuodiēj nīvīns cylvāks nādreikst žuguris saut. Kurš nūsauš, tam sāta zīlom gunim sadegs! A tū guni cytīs Zuguris atnēss...

P. Azarzema literārō apdare.

Atvodu vōrdi Steponam Seilām

Ir jōpasoka vyss

grybu nūcīteit nalelu fragmentu nu, jō pādejos vēstules mān, kura rakstīta 1979. goda sīna mēneša 2. dīnā «Klōvūs» — tītād nailgi, pīrms noves.

«Asu vēlī vakardīnas tīspādā. Nāgaideits pi «Klōvū» uzulim apsāstoja autobuss, nu kura izköpe gon pazeistami, gon vārōk napazeistami pasažeri — literāfuras un mōkslas priķstīvī, apmāram 30 cylvāku. Pīlnas ustobas beja cīmenu. Pēc pīrs stūndem, braucūt prōjum, jī atstāja tīrokstu visu grōmotā: «Apbrīnu pelna Stepona Seili darbs — visu mūžu vākt un glābt rakstīto vārdū par Latgalī. Tāpat kā Jānis Mišiņš, šādi cilvēki saglabā kultūras vērtības paudzū pauzdēzē...

Stepons Seils mani sanēme kai ilgi gaidētu dālu un munai dīveseliskajai pīrlīceibai tīdeve realu atbīdi — Latgolai mutes naizbōzt.

Nazynu, kai cytīm, bet man Stepona Seils tīmōcēja bezkompromisa attīksmi pret sovas tātās volūdu un vēsturi. Pīmynūt Steponu Seili, es

Patīšam, Stepon Seil,
Tovā sātā vaj kotru dīnu
Kōds īgoja,
Kōds vērās,
Kōds klausējōs,
Kōds mōcējōs, meklēja,
Kōds atroda,
Kōds atdzīma...
Patīšam, Stepon Seil,
Toik tādin, ka Teve jau nava,
Ka nadzērd Tova bolsa
I najyut Tova namīra gora,
Mes saprūtam,
Ka Tovi «Klōvī»
Ir bejuši — pats Latgolais
centrs,
Pats Latgolais pīsts,
Poša Latgolais sīrds,

Kur sagōja,
Sātēcēja,
Kur sasakrōja
Vysu vys namīrs i sopes,
Vysa pīca
I vysi nūdūmi lobī
Dēl Latgolās.
Patīšam, Stepon Seil,
Tovu «Klōvū» ilgi naazmērst!
... un ja kas atjautu, —
Myužēgi Tovā sātā
Saplystu latgolais jaužu
Prōti i sīrds,
I myužēgi Tovā vīsu grōmotā
Rakstātu lobū un launū
Par Tovu myuža dorbu
I sapni —
Myužēgū latgaliskumu!

1979.

STEPONAM SEILĀM 1979.12.11. 70

